

Filosofiska-estetiska fakulteten
Estetiskt lärande

Liselott Aronsson

Som små astronauter

– En idrottslärares berättelse om specialgymnastik
i skolan

As little astronauts

-A physical educator's life history about remedial lessons

Examensarbete 10 poäng
Lärarprogrammet

Datum: 070107

Handledare: Eva Andersson

Abstract

The aim of this work is to examine methodologies at remedial lessons for children with weak mobility, in a common Swedish municipal school in an attempt to determine if a connection to theoretical learning exists.

Kadesjö describes how difficulties in concentration can arise as a result of problems with mobility and perception, and according to Piaget very young children develop cogitation through physical movements. These connections are not news but always current.

At the meeting with Lasse the question was born whether learning problems in school that are a result of concentration difficulties, could be countered with mobility training.

By the selection of *Life history* as method, it's possible to follow a physical educator's experiences through his 30 years of work, and to some extent even his private life. Experiences and results are notified from a historical perspective from 1976 until 2006.

He is bringing us on a journey that shows the changes in methodology and results after his contact with Sensomotoriskt Centrum.

Sammanfattning

Syftet med arbetet är att undersöka metodik vid specialgymnastik för barn med svag motorik i en vanlig svensk kommunal skola för att försöka se om förbindelse finns till teoretisk inläring.

Kadesjö beskriver att koncentrationssvårigheter kan uppkomma pga. motoriska och perceptuella svårigheter och enligt Piaget sker det lilla barnets kognitiva utveckling genom rörelser. Samband som inte är nya med ständigt aktuella.

Vid mötet med Lasse föddes därför undran om det finns möjligheter att avhjälpa inlärningsproblem i skolan som beror på koncentrationssvårigheter, med hjälp av motorisk träning under specialgymnastik.

Genom valet av livsberättelse som metod ges möjligheten att få följa med en idrottslärare genom hans 30-åriga yrkesliv och i viss mån även privatliv där upplevelser, erfarenheter och resultat delges ur ett historiskt perspektiv från 1976 och fram till 2006. Resan han tar oss med på ger en bild av förändring av metodik och resultat efter kontakten med Sensomotoriskt Centrum.

Nyckelord: Motorik, kognitiv utveckling, specialgymnastik, livsberättelse

Innehåll

Abstract

Sammanfattning

Kapitel 1.	6
<i>Som små astronauter</i>	6
1.1 Inledning	6
1.1.1 Att uppleva genom någon annan	6
1.1.2 En bild av mig som berättelsens tolk	8
1.2 Arbetets upplägg	10
Kapitel 2.	11
<i>Forskning och erfarenheter</i>	11
2.1 Hur hänger allt ihop?	11
2.1.1 Hjärnans nätverk	11
2.1.2 Motorikens påverkan på kognitiv utveckling	13
2.1.3 Koncentration är grunden för lärandet	14
2.1.4 Vestibulära systemet	14
2.1.5 Forskningsresultat vid specialträning av balans och motorik	15
2.3. Konsten att förmedla en berättelse	16
2.2.1 Life history	16
2.2.2 Metoddiskussion	19
Kapitel 3.	20
<i>Berättelsens konstruktion</i>	20
3.1 När jag träffade Lasse	20
3.1.1 Vad gör Lasse intressant?	20
3.1.2 Val av metod, genomförande och tillförlitlighet	21
Kapitel 4.	23
<i>Lasses berättelse</i>	23
4.1 Analys av Lasses berättelse	24
4.2 Vem är Lasse?	24
4.2.1 Lasses bakgrund	24
4.2.2 Idrottsintresset som livsstil	25
4.3 Kvalitativ motorikträning ger ökad koncentration	26
4.3.1 Skillnaden på kvalitet och kvantitet för barn med brister	26
4.3.2 ”...och då ligger dom i bänken eller inte orkar koncentrera sig...”	26
4.4 Simning som indikator på barnets fysiska utveckling i år 1	28
4.4.1 När reflexrester stör	28
4.4.2 ”ett kvitto på hur motoriken fungerar”	29
4.5 Sensomotoriskt Centrum 1986	29

4.5.1 Mötet med Henrik.....	29
4.5.2 ”Han LÅG ju alltså i bänken.”.....	30
4.6 Egen företagare.....	32
4.6.1 Privat sensomotoriskt centrum.....	32
4.6.2 Om Sensomotoriskt Centrum vore kommunalt.....	33
4.7 Önskemål om ökat samarbete och kompetensutveckling	34
4.7.1 Större samarbete med kompetenta idrottslärare.....	34
4.7.2 Poängen med kontinuitet	35
4.8 Indikationer på brister.....	35
4.8.1 Observationer.....	35
4.8.2 Reflexrester stör automatiseringen.....	36
4.9 Lasses metodik för sina små astronauter.....	36
4.9.1 Att ersätta tyngdlöshet.....	36
4.9.2 Elevernas inställning till specialgymnastik	39
4.10 Framtiden.....	40
4.10.1 Fem år kvar.....	40
4.10.2 ”...så det kommer... väl bara försvinna.”.....	41
<i>Kapitel 5.</i>	<i>41</i>
<i>Avslutning.....</i>	<i>41</i>
5.1 Insikten genom en lärares erfarenhet.....	41
5.1.1 Entusiasmen och yrkesstoltheten.....	42
5.1.2 Kognition och självbild.....	43
5.1.3 Lasses metodik.....	44
5.1.4 Special gymnastik är en rättighet.....	45
5.2 Kunde något ha gjorts annorlunda?.....	45
5.2.1 Eventuell fortsatt forskning.....	46
5.3 Slutsats.....	48
<i>Referenser.....</i>	<i>49</i>
<i>Bilagor</i>	

Kapitel 1.

Som små astronauter

1.1 Inledning

1.1.1 Att uppleva genom någon annan

” ... det är på samma sätt som astronauterna tränar när dom ska upp i rymden fast ett betydligt enklare sätt va, jag har ju inte dom resurserna med roterande hus och roterande stolar och allting vad det är, men jag försöker liksom göra det på ett annat sätt men det är effektivt och bra det också..”.

Lasses berättelse om sina elever på specialgymnastiken ger mig en inblick i hans livskall, att ger eleverna verktyg för att kunna äga sin kropp. Genom sin berättelse tar han oss med på en resa genom sitt liv i idrottens tecken där vi kommer att få möta en man som brinner för motorik, balans och utveckling. Hur vet han vad eleverna saknar? Vad ger han dem som ingen annan har gett dem? Varför ramlar inte oroliga elever av stolen längre när de har varit på Lasses specialgymnastik? Hur kunde Henrik bli fokuserad under endast åtta veckors träning?

Jag kommer inte att undersöka sanningen i Lasses bild av sitt liv och hans berättelse om specialgymnastikens historia under 30 år. Hans berättelse kommer inte att ställas mot väggen och kritiskt granskas i något avseende och därför kommer jag i detta arbete inte kunna påvisa om det han säger stämmer. Detta arbete grundar jag på Lasses berättelse om sitt liv och hans erfarenheter och den metodik han använder för att komma till rätta med elevernas problem och brister i motorik, balans och koordination vilket i vissa fall kan länkas till koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem.

Berättelsen handlar om Lasses minnen om hur man arbetade med barnen i skolan för 30 år sedan. Naturligtvis blir det mycket avskalade bilder som lyfts fram när så lång tid har gått. Det är minnen och tankar som Lasse själv äger och som får oss att förstå hans bild av skolan och skolidrotten under sjuttio- och åttioalet. Han kommer att ge oss bilden utifrån sina

förutsättningar och sin bakgrund. Därifrån får vi uppleva förändringen i den metodik han använder åt de barn han värnar extra för, varför han har bytt metoder och vad det har gett för effekter under en kronologiskt ordnad berättelse fram tills i dag. Vi kommer att få veta hur han har omsatt och översatt astronauternas träningsmetoder från roterande hus och möbler i tyngdlöshet till kontorsstolar och koner i gymnastiksalen. Vi kommer också att få tillgången att höra om hur hans fritid och yrkesliv går hand i hand för barnens bästa genom hans läraryrke och hans företag. Ett helt liv inramat av idrott och rörelse.

Berättelsen vi får höra av Lasse och handlar om hur man möter och hjälper barn som har svårt med sin balans, som faller av stolen, inte får bokstäverna på raden och siffrorna i rutan. Den handlar om barn som har reflexrester kvar och därför utför ofrivilliga rörelser så att kompiserna får ett slag i matkän, pennspetsen bryts av osv. Han berättar också hur auditiva och visuella stimulanser kan påverka barnets inlärning och koncentrationsförmåga i klassrummet.

Jag har valt att inte gå in i analyser runt genusperspektiv, kollegiet, föräldrar, elever och andra personer knutna till den berättelse Lasse ger oss och det arbete han har genomfört och erfårit i sitt liv, trots att deras bilder, perspektiv och versioner skulle ha kunnat ge arbetet en annan dimension och spegling. Möjligheterna att följa upp och fördjupa sig i dessa intressanta spår är något som kan utvecklas vidare under andra förutsättningar. Däremot har efterforskning i litteratur rörande motorisk och kognitiv utveckling varit ett krav för att kunna förstå och följa med Lasse på resan genom hans liv.

På Lasses skola arbetar man målmedvetet för att rörelse och hälsa skall betraktas som ett kärnämne i skola. Det handlar om att ge barnen möjligheter att ta ansvar för sin hälsa i ett livslångt perspektiv och de utgår från ett helhetstänkande och helhetssyn på barnens inlärning och utveckling (www.bun.karlskoga.se. 20061220) något som stämmer väl överens med Lpo 94's uppnående mål i grundskolan under rubrik 2.2;

”Skolan ansvarar för att varje elev efter genomgången grundskola har grundläggande kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa samt har förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön.”

(2002. s.15)

I styrdokumentet kan man läsa att;

”undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov [...] Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målen. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.”
(2002. s 10)

1.1.3 Syfte och frågeställning

Ja, vad är det Lasse gör med sina elever?

Och hur började det?

Dessa frågor blev mer och mer viktiga för mig när jag mötte honom för första gången. Upplevelserna från besöket räknar jag mer som mina erfarenheter då jag inte var där för att utföra en observation och det beror helt enkelt på att jag besökte skolan innan mitt arbete hade tagit form. Besöket behandlas därför närmare under 1.1.2 istället för under metodavsnittet.

Den upplevelse jag fick av besöket gjorde sådan påverkan på mig att jag åter tog kontakt med honom och bad honom berätta för mig om sitt liv och sitt yrke som idrottslärare.

Syftet med arbetet är att undersöka genom samtal, hur utvecklingen i specialgymnastiken har sett ut under de sista 30 åren utifrån Lasses erfarenhet.

1.1.2 En bild av mig som berättelsens tolk

Hur ogärna jag än vill vara en del av berättelsen kommer jag aldrig ifrån att min livshistoria är avgörande för de fokuseringar, avgränsningar och urval som gjorts. Även valen av teman, val av referenser och citat kommer att ha sitt ursprung ur mina erfarenheter. Därför gör jag en liten presentation av mig själv och delar av min historia som förmodligen har föranlett mina val och mitt arbete.

Intresset av människan startade under mitten av åttiotalet när jag genomgick min gymnasieutbildning till undersköterska. Inom sjukvården fokuserar man på kroppens fysik och anatomi kontra psykologi och medicin ur ett sjukdomsperspektiv. Jag har därför påpekat för mina barn att de bör röra sig mer tid än de tillbringar stillasittande framför datorn och TV:n då dessa apparater tenderar att tar stor del av barnens fritid om de själva får välja. Det var min ursprungliga bild av idrott; - *håll kroppen i trim så du lever längre.*

Som förälder har jag har kommit i kontakt med BVC (BarnaVårdCentralen) och de kontroller de utför på min ort i skolans sexårsverksamhet. Man genomför då diverse observationer för att se var barnen ligger i sin motoriska utveckling men om de ser någon som har reflexrester kvar, har svårt att balansera på fötternas yttersidor eller innersidor eller uppvisar onormal klumpighet vidtas överhuvudtaget inga åtgärder i form av träningsordinationer eller dylikt av sjukvården. Enligt de förfrågningar jag i min föräldraroll gjort fick jag till svar att detta var fakta man överlämnar till skolan så att skolan kan vidta åtgärder om man finner detta behövt för att barnen ska nå sina mål.

Under min utbildning till lärare på Karlstads Universitet har jag läst inriktningen Estetiskt lärande, något som för mig var en mycket omvälvande period. Själv anser jag mig vara en något lat och lagom nöjd kvinna som inte har ägnat alltför många timmar i joggingspåret. Att rörelse och idrott är bra för hälsan och själen, det är något man hör och läser överallt och med det har jag antagit, utifrån min sjukvårdsutbildning, att det mest gäller åderförkalkning, utslitna knän och dålig kondition med svagt hjärta som följd. Men med detta följer automatiskt en dålig självbild och sänkt självförtroende, depressioner och till och med självmord.

Under mitt inriktningsår på lärarutbildningen förstod jag att det fanns mer än fysisk/psykisk hälsa kopplat till rörelse och idrott, nämligen pedagogik, didaktik och metodik. Det var då mitt intresse vaknade.

Estetiskt lärande innefattar bland annat hur man arbetar kinestetiskt för att stimulera flera sinnen samtidigt bland annat för att underlätta inläringen, åtminstone för de flesta barn. Utbildningen innefattar även föreläsningar om hur lusten fungerar som ett lim för minnet och att cellminnet gör att man kommer ihåg saker man gör under rörelse mycket bättre än vanlig teoretisk inläring med ”fylla-i-övningar” i böcker. Lusten skulle då uppkomma ur rörelse. I dag vet jag att all teoretisk inläring inte behöver vara tråkig och den är heller inte på något sätt meningslös, beroende på hur man använder sig av den. Man ska inte förkasta traditionella skrivböcker och övningsböcker utan komplettera dem. Man kan heller inte ta för givet att all rörelse ger lust.

I augusti 2005 publicerades en artikel i den lokala morgontidningen om en idrottslärare som hade specialgymna med elever med koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem. Han var

den första läraren på fältet som jag upplevde hade anammat allt det jag nu fått förklarat för mig och han var sextio år! Hur länge hade han använt sig av det här? Det jag ansåg var extra intressant var hur han som har arbetat så länge med sina metoder inte har uppmärksammats mer och varför detta inte är etablerat på skolorna om det nu fungerar, det där han gör, vad det nu är?

Efter en telefonkontakt var jag hjärtligt välkommen att hälsa på honom. Jag fick möjligheten att sitta med på ett par vanliga idrottslektioner och en specialgymnastiklektion och upplevde på den senare två elever som utförde rörelser i slowmotion, som i meditativa tillstånd, kändes det som. Den ena eleven hade jag sett i grupp under sitt ordinarie idrottspass tidigare på dagen och det förvånade mig över det lugn han nu uppvisade, till skillnad mot den oro och energi som han visade under idrottspasset. Däremot upplevde jag inte några motoriska svagheter hos någon av dem. Lasse gladdes åt det då han berättade att just dessa elever hade gått hos honom på speciallektioner en längre tid och strax inte behöver gå här längre. De hade dock motoriska svagheter när de började hos honom.

1.2 Arbetets upplägg

Jag har valt att dela in arbetet i kapitel med respektive underrubriker.

Kapitel 2 belyser kända perspektiv och teorier i ämnet och dess betydelse för barns utveckling. Jag tar här också upp vissa begrepp och definitioner. Man kan säga att hela första delen av kapitlet berör de didaktiska frågorna i ordning; Varför, vad och hur kan vi påverka inläringen genom motorik. Dessa delar är en nyckel till den metodik Lasse arbetar med och för att förstå Lasses berättelse krävs det av läsaren att denne har viss förkunskap som detta kapitel är ämnat att ge. Kapitel 2 startar upp med en inledning som övergår till att ger läsaren en ytterst kortfattad teoretisk förklaring till hjärnans samband med motorik, balans och vestibulära systemet och därefter en liknande förklaring på motorikens påverkan för kognitiv utveckling. Slutligen sammanbinds dessa genom att ge en officiell förklaring till vilka metoder som med fördel används, och hur de ska användas, för att ge barnet sina redskap. Här berörs även delar som teoretiskt gör de praktiska metoderna i kapitel 4 mer förståliga. Andra delen av kapitel 2 handlar om *Life story* som metod.

Kapitel 3 berör metodval och närmare granskning av samtalsutförandet och även förtydligande av hur samtalen kommer att presenteras.

Kapitel 4 är Lasses berättelse. Jag också har delat in hans historia i teman och varje tema inleds med en generell beskrivning vilken efterföljs av Lasses berättande i form av orörda citat och små inflikningar. Vad har hans liv kretsat kring och vilka delar tycker han är värda att lyfta fram?

Kapitel 5 knyter ihop Lasses berättelse med mina erfarenheter och de teoretiska grunder som arbetet krävde och här diskuteras motorikens vikt för elevernas koncentration, inläring och kognitiva utveckling. Jag lyfter här fram kontentan av Lasses berättelse belyst av forskningens ljus.

Kapitel 2.

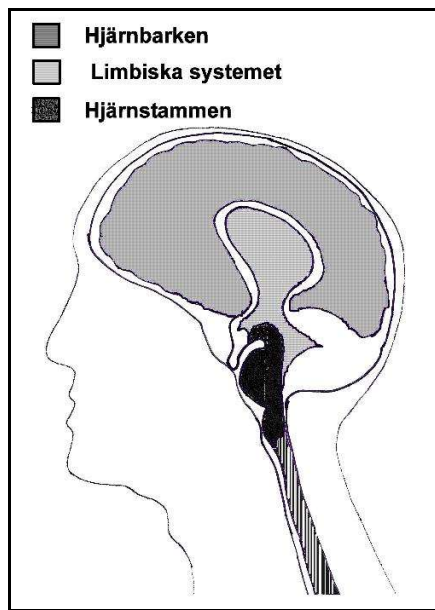
Forskning och erfarenheter

2.1 Hur hänger allt ihop?

För att förstå varför balans och motorik hör ihop med inläringen måste man ha viss förkunskap om hur kroppen och hjärnan hör samman. Man måste förstå de pedagogiska konsekvenser som fysisk aktivitet eller inaktivitet utgör för hjärnans utveckling. När man har förstått att dessa delar hör ihop, inte bara för det nyfödda barnet, utan så länge vi lär och utvecklas, då kan man också börja syna *hur man ska utforma aktiviteterna* för att nå rätt stimuli för specifika brister och problem. Med denna stomme kan man bättre förstå Lasses berättelse och hans argument runt valet av metoder, diskussioner kring resultat och hans tankar om barns utveckling. Litteraturen som berörs är till stor del vald för att förklara begrepp och system inom reflexer, motorik och dess påverkan för kognitiv utveckling som omnämns i berättelsen. Den är också relevant för att förstå progressen de sista 30 åren.

2.1.1 Hjärnans nätverk

Paul MacLean, Alexander Lauria och Matti Bergström delar in hjärnan i tre delar enligt Maltén (2002). En teori som duger utmärkt för att förstå var kopplingen mellan motorisk och kognitiv utveckling sker. Dock görs andra indelningar och därför är Bergströms teser ifrågasatt av andra forskare (Maltén 2002).

- **Hjärnbarken** (Övervåningen). Här härskar logik och förnuft, ordning och reda. Detta är hjärnans chef.
- **Limbiska systemet** (bottenplanen). Här dominerar känslor, lust och motivation. Detta är hjärnans själ.
- **Hjärnstammen** (källarvåningen). Här dominerar energin. Detta är kraftcentralen.

Fig. 1. Egen tolkning av triadhjärnans indelningen.

Limbiska systemet sitter i mellanhjärnan och utgör mötesplatsen mellan de oordnade energiimpulserna i nervtrådarna från den nedre, primitiva reptilhjärnan i hjärnstammen fram till den plats där de ska ordnas i hjärnbarken till tankar. Mellan limbiska systemet och hjärnbarken finns de kontaktytor som förmedlar informationen. Där sker elektrisk-kemiska processer med hjälp av signalsubstanser i synapsövergångarna (kontaktytor) som på så sätt står i förbindelse med andra nervceller i enorma nätverk i hjärnbarken. För att dessa nätverk ska utökas krävs fysisk aktivitet. Det är regelbunden övning och ständig upprepning som ökar myeliniseringen av nervcellernas axoner (nervtrådar) (Maltén, 2002; Evenshaug 2001).

”Den pedagogiskt inriktade föräldern, förskolläraren och grundskolläraren har följaktligen alla möjligheter att *aktivera och stimulera barnets hjärna* och därmed ge dess olika centra och nervsystem full sysselsättning. Endast på det sättet kommer uppbyggnaden av nervcellen och dess förgreningar till andra celler via synapsövergångarna nå sin fulländning.” (Maltén 2002 s.36)

Det utökade nätverket medför mer kontakt med mellanhjärnan och eftersom den delen styr funktioner som koncentration, uppmärksamhet lust och motivation måste det limbiska systemet hållas stimulerat (Maltén 2002).

2.1.2 Motorikens påverkan på kognitiv utveckling.

Den medicinska förklaringen via synapsövergångar i hjärnan ger oss det kemiska svaret på vad som egentligen händer vid fysiska aktiviteter för att hjärnan ska stimuleras till utökat lärande. Är detta nya rön som inte finns ute på skolorna i dag? Nej, så är det naturligtvis inte. Man har länge vetat att rörelse är bra för inläring, i synnerhet tillsammans med lek, lustfyllda upplevelser och tex dans. Gustavsson & Hugoh (1987) visar genom sin bok, skriven för 20 år sedan, att motoriken var oerhört viktig för inläringen.

Enligt Piagets kommer barnens kognitiva utveckling ur att barnen leker och undersöker sin omgivning eftersom fysiska erfarenheter ger på sikt möjligheter till socialt samspel genom till exempel imitation. Piagets första steg i utvecklingen är det sensomotoriska stadiet (0-2 år) och innefattar barnens inläring genom sinnesupplevelser och motorik, vilket är bundna till omvärlden och upplevelser och kännetecknas av de uppgifter barnet kan lösa genom att se och göra (Evenshaug, 2001). Piaget anser att motoriken är ett uttryck för kognitiv utveckling (Ericsson 2003). Piaget har kritiserats för att dela in barnets kognitiva utveckling enbart utefter barnets steg i motorisk utveckling, endast biologiskt påverkad, kontra logiska tänkande och inte ta hänsyn till innehållet av den tankeprocess som barnet innehar även under mycket tidig utveckling i samspel med sina medmänniskor, miljön. Om man jämför Vygotskijs teorier om att barn utvecklas kognitivt utifrån socialkulturella perspektiv, i samhörighet och kontakt med personer i sin omgivning redan från födseln (Evenshaug, 2001 s.135) med Piagets föreställning om att de sociala mognadsstadierna löper parallellt med hennes kognitiva utveckling, beroende av rörelse och arv, och försöker finna en balans mellan dem kan man se att båda teorierna visar på att yttre handlingar övergår till att bli inre (Arnqvist 1993). Det finns aspekter på att personligheten sitter i kroppsspråket vilket utgör ett möte mellan den motoriska utvecklingen och den sociala kompetensen (Grönlund 1993). Dessa förutsätter varandra för att nå full kognitiv utveckling.

Grönlund arbetade under tidigt 80-tal med dans som terapiform för emotionella störningar hos barn i åldrarna 2-13 år. Grönlunds Syfte med dansterapi var att nå minnen som finns lagrade i musklerna men som sedan länge är förträngda. Rörelserna i dansterapin ”härrör från omedvetna reaktioner och impulser från den inre världen, vilka möter våra perceptioner av den värld som omger oss. Det finns direkt samband mellan hur vi är och mår och hur vi rör oss. Personligheten sitter i kroppsspråket” (Grönlund 1993 s.81). Denna växelverkan mellan

arv, miljö och socialt utbyte omnämns även som jagets och personlighetens utveckling (Evenshaug 2001; Maltén 2002) och ger i förlängningen stor vikt vid Eric H. Ericssons latentfas vid 6-12 år. Han menar att här bildar barnen sin jagbild i perspektivet ”jag är det jag kan lära mig att utföra”(Evenshaug 2001 s.417). Gudrun Malmer, fil.hedersdoktor, berättar bekräftande att hon som liten flicka inte fick sin tidiga skolgång tillgodosedd pga en benskada vilket gav henne språksvårigheter med matematiksvårigheter som följd och hur hennes egen självkänsla fick en hård knäck av de nederlag hon dabbades av då hon åter började skolan (Malmer 2002).

2.1.3 Koncentration är grunden för lärandet

Kadesjö (2005) påstår att koncentrationssvårigheter kan beror på att barn har motoriska och perceptuella svårigheter. Problemen med att samordna och tolka sinnesintryck ger perceptionssvårigheter, i form av det kinestetiska, taktila och visuella sinnet, och kan enligt Kadesjö leda till att barnen kan ha svårt att snabbt uppfatta och förstå den situation de befinner sig i. Det i sig leder till ett splittrat och okoncentrerat beteende. Även motoriska svårigheter när det gäller balans, vighet, koordination etc. kan påverka koncentrationsförmågan.

Koncentrationssvårigheter kan ha fler bakomliggande orsaker, men barn med normal intelligens som uppvisar koncentrationssvårigheter, ofta i kombination med hyperaktivitet, har inte alltid, men ofta en biologisk orsak, tex ärftlighet (Ericsson 2005). I många fall beror koncentrationssvårigheten dock på en brist i den sensomotoriska utvecklingen. Brister som enligt Ericsson (2005) går att förbättra i takt med förbättrad perception och motorik.

All inlärning och utveckling har sin grund i dessa förmågor. Utan kontakt med funktioner som koncentration och uppmärksamhet kan vi inte lära oss och inte heller lagra det vi lär oss i minnet (Evenshaug 2001; Maltén 2002).

2.1.4 Vestibulära systemet

Balansen är en funktion, sammanstätt av flera sinnen. Tidigare nämnda är det kinestetiska, taktila och visuella sinnet, men vi har också ett sinne som avgör lägesförändringar ”kroppens vattenpass” där en vätska trycker mot sinneceller med hjälp av jordens dragningskraft; det

vestibulära systemet i innerörat. För att kunna kontrollera kroppens rörelser krävs att den vätska som stimulerar sinnescellerna i örats båggångar är rörlig. För att få vätskan rörligare krävs det att den sätts i rörelse genom tex karusell, kullerbyttor, hopp och andra rotationer, något det lilla barnet får redan i mammas mage och då den vyssas och gungas som spädbarn (Ericsson 2005; 2003; Sohlman 2000; Maltén 2002; Gustavsson & Hugoh 1987). Om vätskan inte rör sig uteblir tyckförändringar och detta kan jämföras med tillstånd där jordens dragningskraft uteblir, tex i rymden. Man har enligt Sohlman (2000) kunnat se att personer i tyngdlöshet påverkas att skriva bokstäver och siffror i spegelskrift, ha svårigheter att skriva på raden och de påverkas också att skriva från höger till vänster. Trots att de har god syn och kan skriftspråkets elementära grunder sedan tidigare fungerar inte dessa delar när vestibulära systemet sätts ur spel.

2.1.5 Forskningsresultat vid specialträning av balans och motorik

Forskningen runt systematisk träning av motoriken och balansen för att påverka barns skolgång är mycket bristfällig. Gustavsson & Hugoh (1987) skrev tidigt om sambanden på ett förenklat sätt och han hänvisar till Mål och riktlinjer i Lgr -80.

- skaparförutsättningar för inläring
- skapar arbetsglädje
- ökar koncentrationsförmågan
- ökar självförtroendet
- ökar minnesförmågan
- utvecklar samarbetsförmågan
- ger avkoppling

(Gustavsson 1987, s.7)

Man poängterar dock att barn lär sig inte att läsa och skriva *endast* genom motorisk träning. Däremot ger det barnet positiva effekter när rätt förutsättningar ges.

Ingegerd Ericsson (2003), forskare och doktorand i pedagogik, lektor i idrottsvetenskap, är en av eldsjälarna bakom Bunkeflo-projektet och hon har arbetat mycket med idrott och motorik för de yngre barnen både i och utanför projektet. Ericsson har anammat att nötning av vissa metoder ger barnen träning i just den del av motoriken som har brister eller de primitiva och posturala reflexer som inte överordnats, tex ATNR, asymmetriska toniska nackreflexen, och

STNR, symmetriska nackreflexen, (Sohlman, 2000). Likadant anser hon att man kan och bör stimulera bort reflexrester, inhibera den, genom att utsätta reflexen för specialträning.

Ericsson bestämde sig även för att bevisa att det arbete hon utför med sina elever är vetenskapligt riktigt. Genom en doktorsavhandling i pedagogik (Ericsson, 2003) har hon genomfört undersökningar i årskurs 1-3 och hon har även baserat sin avhandling på datainsamlingar från sitt MUGI –projekt, utefter MUGI's observationsschema (2005. s180-181).

Ericssons arbete visar att elever som har fått medveten motorisk extraträning med speciella kvalitéer under år 1 har i år 2 bättre resultat på nationella prov i matematik gentemot både de som får extra gympa lektioner av varierad art i större kvantiteter och de som endast erbjudits traditionell gymnastik. Att välja just denna ålder för undersökningen styrks av andra idrottspedagoger och forskare som anser att den motoriska guldåldern infinner sig ungefär mellan 4-10 år (Gustavsson, 1987; Huitfeldt, 1998 ; Evenshaug, 2001) och att det är just vid dessa år som barnen bör tränas i sina motoriska färdigheter.

Ericssons resultat visar att den grupp som fått specialgymnastik med medvetet inriktade övningar ger ökad kognitiv utveckling och vågar därför påstå att denna typ av träning ger ökade skolprestationer. Ericsson skriver också att ju större brister barnet har desto tydligare syns träningen i skolresultaten. Man kan också utläsa att eleverna fått bättre rumsuppfattning och bättre koncentrationsförmåga.

Resultatet kommer av metodiken och den upprepade träningen, enligt Ericsson. Man talar här om en *sensomotorisk integrering* som kräver mycket god samordnad information från våra sinnesorgan till motoriska reaktioner. Rörelse i stort ger människan ökad kroppsmedvetenhet och muskelstyrka men elever som har kvar reflexrester och har problem med vestibulära systemet/balans och motoriken blir inte av med detta endast genom att röra sig mer över lag. De måste specialtränas enligt vissa metoder i vissa rörelser (Ericsson 2003).

2.3. *Konsten att förmedla en berättelse*

2.2.1 Life history

För att inte styra Lasses berättande och riskera att leda hans svar eller val av berättande har jag valt att inta en tillbakadragen och uppmuntrande samtalarare med tre stora, öppna frågeställningar som sedan har kompletterats improviserat under samtalets gång. Jag väljer också att inte klassa våra träffar som intervjuer då ordet intervju påvisar en viss utfrågande karaktär, utan som samtal.

”En historia berättas alltid av någon för någon. En av de viktigaste aspekterna av en muntligt framförd berättelse är således skådespelet mellan den som berättar och den som lyssnar.” (Johansson, A. 2005. s. 243)

Man kan och skall därför, trots min försiktiga attityd, inte bortse ifrån att uppmuntrande nickningar och medhållande leenden kan ha påverkat berättaren i viss avseenden (se mer i 2.2.2 metoddiskussion).

När jag så försöker återge Lasses profil ser jag en man som har många olika sysselsättningar där alla ändå berörs av barn och idrott. Eftersom Lasse inte bara arbetar som idrottslärare kommer jag även att låta läsaren få ta del av det företag han driver på sin fritid och de erfarenheter han delar med sig av därifrån. Lasse har också önskemål om att kunna integrera dessa båda i varandra för barnens bästa. Avslutningsvis möter vi Lasse i det arbete han utför på skolorna i dag och den metodik han använder sig av nu. Han berättar hur han har kommit fram till att dessa metoder är bäst och hur de ska genomföras. Naturligtvis finns det mycket som inte lyfts fram, i synnerhet runt hans barndom, uppväxtförhållanden och även om hans familjeliv, relationer och socioekonomisk ställning. Enligt Johansson är denna typ av urval centrala inom livsberättelser (Johansson, A. 2005) och man kan säga att min samtal därför är tematiskt baserad då jag har valt att fokusera på Lasses yrkesroll.

Enligt Lieblich (1998) delas *life history* in i en form för analys där första perspektiv fokuseras på *Holistic-content* och *Holistic-form* en *delad förståelse-modell* och analyseras med ett (Lieblich 1998 s.13), som av Johansson (2005) översätts med *Helhet-innehåll* och *Helhet-form*, vilket innebär att berättelsen grundar sig i berättarens erfarenheter och att man utifrån hela innehållet, som analyseras och förmedlas. *Vad* är det han berättar? Därefter kan man se på hela berättelsens struktur och form. *Hur* berättas den? Väljer han att tex berätta kronologiskt eller tematiskt? Återger han andras berättelser?

Man kan också se på andra perspektiv; Väljer han att berätta en komedi eller en tragedi, eller är hans berättelse en saga med lyckligt slut? Jag har valt att *inte* se på hans berättelse ur de senare perspektiven utan på innehållet, *vad* som berättas.

När man går in på specifika delar har man kommit att beröra *Categorical-content* och *Categorical-form* vilket översätts till *Del-innehåll* och *Del-form*. I detta steg har jag analyserat berättelsen även i smalare perspektiv där jag har valt att fokusera på delar av berättelsen; på motorikens utveckling ur ett historiskt perspektiv.

Jag har gjort ett urval utifrån de episoder Lasse ofta nämner och berör i sin berättelse, kontentan av historien; motorik, balans, specialgymnastik och barnens verktyg och de metoder Lasse nämner som hjälp för att ge eleverna sina verktyg. I dessa delar ser jag sedan på formen. Hur förmedlar han budskapet i dessa bitar? Använder han metaforer, och i så fall vilka? Viken tempus, pauser, tonlägen, skratt, harklingar, citat etc. förstärker berättelsen och ger den sin atmosfär och karaktär? Det sistnämnda perspektivet kommer jag att beröra för att förmedla läsaren citat genom att förstärka texten utifrån en mall med markeringar¹.

Lasse har lätt för att prata och ger långa förklaringar till varför hans liv och arbete ser ut som det gör. Han har en tendens att hoppa i meningarna och bryta in med citat från diskussioner han minns. Detta gör hans berättande livligt och man får en förståelse för hur samarbetet med kollegiet kan ha framstått, kontakten med eleverna och hans upplevelse av det arbete han utför. Han har ett engagemang i sitt berättande och att han vill ge lyssnaren så mycket han kan. Detta gör att han under vissa perioder talar snabbt och med sitt dialektala uttal, något förkortat och hoppigt. Ex.

”han var tvungen att få bättre stöd så att säga för å skriva. Och honom lärde inte jag .. jag tog in en cykel i gymnastiksalen så småningom NÄR jag hade stimulerat upp balansen. MEN han var ju livrädd för å cykla för han hade

¹ Redogörelse för de markeringar som förekommer:

” ”= Samtalpersonens utsagor

..=kortare pauser

...=längre pauser

(..)= ohörbart

[---]= utelämnad text

versaler= kraftiga betoningar

kursiv= titlar

' '= samtalpersonen citerar någon annan

[]= mina inskjutna kommentarer

som sagt, ramlat i kull med mamma många gånger när han var sju, åtta, nio år och då fanns det ing, då var det inte läge till å köra cykel med 'n för han hade så dålig balans. Men jag tvinga 'n på cykeln och satte på 'n på cykeln och sen så höll jag i då så körde vi runt i gymnastiksalen och det tog 3, 4 gånger så cykla han sen. [---] därför att man har, de som kommer till Sensomotoriskt Centrum det är ju inte dom som känner att 'nu är mitt barn lite omotoriskt'. Utan det är mera, 'nu kan jag inte läsa, nu kan jag inte skriva. Jag har inte tillgodosett mig det här i årskurs två' och föräldrarna blir oroliga men tyvärr är det ju så att skolan; 'ja, men det blir nog bättre i 3:an, De mognar lite under sommarn'. Och sen så kanske dom tycker lite grann då i trean att det har blivit lite, lite, lite bättre, så halkar man upp i fyran där också, da".

I dessa fall har jag valt att citera hans uttal så orört som möjligt och inte rättat hans ordföljder eller stakningar då jag anser att det är en del av honom. I vissa fall har jag istället för att ändra hans ord låtit utesluta dem via markeringen [...]. Jag har valt att förstärka tonfall, pauser och avbrott för att ge läsaren en liten känsla av den stämning och atmosfär som rådde vid mötet, men jag har också valt att inte lägga några värderingar vid det i min analys.

För att finna en bra väg genom arbetet, som har en hel del fakta kring sig, har jag valt att läsa Rhöses, *Läraryidentitet och lärararbete -fem livsberättelser* (2003) då denna doktorsavhandling ger en liknande, avgränsad, teoretisk bakgrund för läsaren som den jag vill förmedla. Index och numreringen följer dock Prieto (2006) för att göra arbetet mer lättåskådligt.

2.2.2 Metoddiskussion

Livsberättelse som form ger berättaren frihet att välja ur minnet de godbitar eller äventyr han/hon vill dela med sig av. Jag utgår ifrån att alla inte skulle ha fått samma berättelse tilldelad som jag fick, om de träffar Lasse. Läsaren får den berättelse Lasse valde att ge mig. Skulle den ha sett likadan ut om någon annan hade bett honom berätta om sina 30 år som idrottslärare? Jag var positivt inställd och ville höra om hur han hade provat, utvärderat och förändrat sina metoder genom åren. Han förstod säkert det, trots att jag inte ställde frågorna rakt ut. Om någon mer skeptisk person bett honom berätta så kan vissa delar möjligen aldrig

belysts lika kraftigt. Vilka delar kan jag inte avgöra, för jag vet inte vad Lasse skulle ha valt eller valt bort. Jag vet heller inte vilka delar han valde att inte berätta för mig.

Hade en nära vän, en kollega, rektorn, läkaren eller en förälder bett honom berätta hade det blivit ytterligare andra versioner.

Jag lät mig villigt ledas in i hans värld under våra samtal, en roll som Prieto beskriver som ”den skötsamme resenären” (2006), men även i rollen som den skötsamme och lågmälda medresenären värderar jag vissa delar mer redan när samtalet sker. Ibland medvetet, ibland omedvetet.

Jag trodde vid förberedelserna inför samtalet att om jag tog någon annan roll, tex. som den kritiska ifrågasättaren, skulle jag ta känslomässiga avstånd och kritiskt granska hans berättelse redan vid samtalsstunden vilket jag inte ville. Jag insåg, efter samtalet när jag såg på resultatet, att inte bara rädslor, kritisk granskning och ointresse värderar och påverkar utan att även andra känslor som engagemang, positiv respons och nyfikenhet. Och eftersom A.Johansson (2005) dessutom framhåller att en av de viktigaste aspekterna av en muntligt framförd berättelse är skådespelet mellan den som berättar och den som lyssnar så anser jag att den bästa rollen i ett samtal är att lyssna med hjärtat och utgå från sig själv.

Kapitel 3.

Berättelsens konstruktion

3.1 När jag träffade Lasse

3.1.1 Vad gör Lasse intressant?

Arbetet baseras på en 60-åriga manlig idrottslärares livs - och yrkeserfarenheter och genom hans berättelse fokuseras arbetet på hans kunskaper när det gäller barns motoriska utveckling med reflexinhibering och balansens samband med koncentration i klassrummet. Berättelsen

har sin utgångspunkt från en kommun med ca 30 000 invånare i mellersta Sverige där han har arbetat i 30 år. Skolan har i dag 315 elever vilket är den ungefärliga nivå skolan har legat på under en längre tid och det är främst barnen i årskurs ett och två som Lasse berör i sin berättelse.

Inom kommunen finns ytterligare 10 skolor för denna målgrupp men Lasse är på sin skola unik med sitt arbetssätt. Det gör också att just han är intressant för detta arbete.

3.1.2 Val av metod, genomförande och tillförlitlighet

Att välja *life history*, eller livsberättelse, som form för arbetet var från början inte självklart. Det var inte förrän jag träffade Lasse, och insåg vilken potential han har med sin erfarenhet och hur mycket som skulle gå förlorat med honom när han om några år lämnar skolan för att gå i pension, som jag förstod att de minnen och den erfarenhet han besitter bör bevaras. Han är själv inte intresserad av att skriva ner sin historia eller på annat sätt förmedla det han gör om ingen ber honom och detta var av stor vikt för metodval. Efter att ha bekantat mig med en rad forskningmetoder (Backman 1998; Trost 1994; 2005; Johansson & Svedner 2006; Johansson 2005; Lieblich mfl. 1998) fann jag att livsberättelse, *life history*, skulle passa denna undersökning bäst där berättelsen ställs i fokus ur ett historiskt perspektiv från erfarenheter till text.

”Livsberättelseforskning beskrivs här i termer av ett skifte: från livshistoria till livsberättelse, från realism till socialkonstruktion, från erfarenhet till text, från vad till hur, från sökande efter historiska sanningen till en narrativ sanning.”(Johansson 2005. s.275)

Efter min första kontakt med Lasse beslutade jag mig för att träffa Héctor Pérez Prieto, lektor och professor vid Karlstads universitet², och min stora inspiratör när det gäller livsberättande. Jag har genom honom satt mig in i metoden och anser att den är mycket passande för att representera mötet med Lasse och möjligheten att lyfta fram hans egen version. Jag har alltså valt område och person före metod och inte tvärsom.

² Projektgruppen LALEXA Lärares arbete och blivande lärares examensarbete: En arena för gemensam yrkesreflektion.

Besöket gjorde mig intresserad av att få höra vad som fanns bakom hans idéer och arbetssätt och det var på så sätt ett längre samtal tog plats. Efter det första samtalet har en kompletterande, mindre samtal ägt rum.

Samtalen grundar sig på frivilligt deltagande och har skett med enighet av de forskningsetiska principerna inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning som jag har valt att arbeta utifrån (www.hig.se 2007 01 01)

- * Informationskravet
- * Samtyckeskravet
- * Konfidentialitetskravet
- * Nyttjandekravet,

(www.hig.se 2007 01 01)

Lasse är villigt inställd till att delta i samtalen och de fotografier han finns med på. Han påpekade också att hans namn inte behövde vara fingerat då han inte kräver anonymitet. Namnet är trots detta utbytt i arbetet medan fotografierna inte är redigerade.

Samtalen genomfördes välförberedda utan störningar och gott om tid i bra avgränsade rum med digital ljudupptagning med hjälp av diktafon. Upptagningen har sedan sparats via CD-rom för att arkiveras vid Karlstads universitet för eventuell fortsatt forskning. Något som Lasse har skriftligen godkänt.

För att uppnå bästa tänkbara förhållanden för intervjun och ljudupptagning skickades ett brev till Lasse någon dag innan mötet så att han skulle ha möjlighet att ordna med lokal och gott om tid (se bilaga 4).

Samtal 1 delades in i en större öppen fråga med några lika öppna följdfrågor. Samtal 2 kompletterar delar som jag ansåg mig kunna finna svar på mellan raderna men som jag ville få en tydligare beskrivning av. Dessa frågor var mer specifika på så sätt att de avgränsade vissa teman och men var ändå av samma öppna karaktär som vid första mötet (se bilaga 2).

Vid det andra tillfället togs även fotografier för att förtydliga de moment och metoder Lasse använder sig av vid specialgymnastiken som kan vara svåra att illustrera i text. Bilderna är till

för att tydliggöra/illustrera där orden inte räcker till. Barnet på bilderna ingår inte i den ordinarie specialgymnastiken. Att låta henne medverka var ett sätt att förenkla de normer och regler som gäller vid fotografering och publicering av barn, då hon är min dotter. Fotografierna är därför rekonstruerade endast för mitt arbete. För att barnet inte skulle störa vid samtalstillfället var även barnets far med och efter fotograferingen lämnades jag och Lasse ostörda för att genomföra samtalet under samma förutsättningar som vid tillfälle 1.

Eftersom Lasse väljer att berätta sin livshistoria kronologiskt kommer den också att redovisar så, men jag har valt att dela in hans berättelser i teman.

Han är en man som arbetar utefter sina erfarenheter mer än utefter teorier och principer, enligt honom själv. Naturligtvis grundar sig hela Lasses pedagogik utifrån det han läst och lärt under sin lärarutbildning och sina fortbildningar, men det han ser fungerar det använder han. Därför kändes det viktigt för mig som samtalare att försöka förstå en del av de kunskaper Lasse besitter och det skulle visa sig att en hel del litteratur fick lov att bearbetas för att jag skulle kunna möta honom på rätt nivå i berättelsen.

Kapitel 4.

Lasses berättelse

4.1 Analys av Lasses berättelse

Enligt Lieblich mfl. (1998) bör varje tema presenteras med en generell bild innan den sedan undersöks och bearbetas och så kommer Lasses olika teman att te sig.

Uppdelningen av Lasses berättelse grundar sig på de olika teman han berör och som har format de metoder han använde förr gentemot de han använder sig av idag. Jag har valt att låta Lasses berättelse vara så orörd som möjligt genom många, och stundom även långa citat. Dock har jag bitvis omarbetat hans berättelse till mina ord för att ge ett bättre flyt för läsaren, och jag har i de delarna försökt att förändra *innehållet* så lite som möjligt eller helst, inte något alls, men en bearbetning av text är alltid utsatt för risken att omtolkas.

Just så inleds varje tema och därefter låter jag Lasses ord flöda fritt, genom att citerar ordagrant från inspelningarna, för av läsaren ska komma i kontakt med berättaren och de specifika händelser han avser att lyfta fram.

4.2 Vem är Lasse?

4.2.1 Lasses bakgrund

Lasse har arbetat i 30 år som idrottslärare varav 20 år har varit mer inriktad mot motorik, balans, reflexrester och sedan de sista tio åren även mot brister på hörsel och syn med hjälp av sin fru. 1986 mötte han Henrik, en elev som han följde till ett Sensomotoriskt Centrum och 1996 startade han tillsammans med sin fru ett Sensomotoriskt Centrum där han kan erbjuda en bredare och mer effektiv hjälp för elever med större brister. Under sina 30 år har han mött massor med elever, alla med olika förutsättningar.

” Och det är inget konstigt för vi föds ju olika, bland 25 barn som springer så springer 5 snyggt, 15 springer normalt och 5 stycken springer inte så värst, och då är det ju så både med, alla ser inte bra heller, alla 25, alla hör inte bra, som vi tror, osv, och likadant med motorik och balansen då att det är inget konstigt. Så här är det! Vi kommer träna det här och sen efter en termin, två terminer så kommer du att vara precis som dom andra, då är det här fixat och klart! ” Det är inget konstigare än att träna extra med matte eller svenska”.

I dag har han en lång erfarenhet att luta sig mot då han väljer metoder som påminner om astronauternas invänjning inför lång tid i tyngdlöshet.

4.2.2 Idrottsintresset som livsstil

Lasse är uppvuxen som yngste sonen i ett hem där han hade möjlighet att utöva mycket idrott, vilket var hans största intresse. Han arbetar administrativt på elitidrottsnivå och som tränare i många år innan möjligheten att utbilda sig till idrottslärare öppnade sig för honom. Han var då nästan 30 år. Valet att bli idrottslärare beror på att han dels tycker om idrott i allmänhet, men även att arbeta med ungdomar vilket han upptäckte i sin tränarkarriär. Vid tiden för hans högskoleutbildning hade han även två barn vilket gav ytterligare intresse för barn och deras utveckling. Dessutom var känslan av att kunna förändra och utveckla mycket hög.

”Ja .. Jag tycker idrott är roligt men jag tycker att ja, att lära människan någonting. Jag menar jag är ju inte så där.. köpa ihop ett [...] lag och sen spela eller, utan jag vill ju lära dom själv, så att säg..-70, 1970 då gjorde vi nystart [...] och sen så 1977, så var vi i elitserien och då byggde jag liksom upp ett lag, det tycker jag är roligt. Och det är ju likadant, därför tycker jag att det är roligt i skolan med. Jag ville lära dom så att jag ser att de har lärt sig någonting på gympan i dag... Det är det som är intressant...”

Lasse fick erbjudande att träna landslaget vid två tillfällen ”men jag tackade nej därför att jag hade två barn som jag tyckte var mer viktiga i stället för att vara i skylten och vara landslagstränare.” Samma återhållsamma bild får jag av honom även när det gäller hans arbete ute på skolorna. Han är inte alls intresserad av att skriva böcker om sitt arbete, att forska eller ens dokumentera sitt arbete till den som tar över. Han är en praktisk man som gör det han tycker är viktigt och rätt för eleverna och sedan är det bra med det.

4.3 Kvalitativ motorikträning ger ökad koncentration

4.3.1 Skillnaden på kvalité och kvantitet för barn med brister

Genom sitt intresse till barnen och yrket som idrottslärare har han försökt att finna olika vägar till att ge barnen det han kallar ”rätt verktyg” och förutsättningar för att klara sig bra i livet, både när det gäller rörelse men också med tanke på den teoretiska inläringen som beror till stor del på hur barnets balans är.

Han började arbeta på skolan när den var nybyggd 1977 och sedan den dagen har han gått i spetsen för mycket rörelse åt barnen. Det blir nu 30 år [2006] och under de åren har läroplanerna hunnit ändras flera gånger. Dock har kollegiet stått fast vid att försöka finna schemalösningar för att frigöra så mycket tid som möjligt till rörelse och idrott. Kollegiet har i stort visat sig positiva till den ökade idrottsmängden som specialgymnastiken kräver även om den ibland tar av ordinarie lektionstid. Men eftersom det gynnar inläringen så har man insett att specialgympan är positiv i många avseenden.

4.3.2 ”...och då ligger dom i bänken eller inte orkar koncentrera sig...”

”Det var ju diskussioner med Lpo -94 då, det var 73 minuter och sen 78 minuter och så vidare, men att då gjorde jag ju så att [...] när det gällde dans, då kallade jag inte det för idrott, då hade vi DANS, och då fick dom en extra gång DÄR, och sen hade vi SIMNING, det var inte heller idrott utan det var simundervisning. Och det var ingen som liksom ..ja, det gick bra att göra så och sen ..vi har ALLTID haft mycket idrott här på skolan.[...] Och sedan den dagen har liksom idrottstimmarna bara ökat på den här skolan, oavsett kanske vad alla läroplaner har sagt så har vi varit så intresserade så att vi har haft det här både som elevens val, skolans val och allt då,”

Lasse berättar engagerat och inlevelselikt om de minnen han har från episoder då hans kollegier har bett om hjälp med elever som upplevs ha koncentrationssvårigheter och därav också riskerar att få kunskapsluckor redan i tidig ålder. Det händer att eleverna har problem i under andra lektioner.

”... då reagerar ju lärarna och då kommer dom ju till mig av den anledningen [...] för lärarna säger till dem ’sitt still’ och ’ligg inte i bänken’ å ’bryt inte av pennspetsen’ för det är också en reflex som gör att handen rör sig lite grand så är det lätt och göra det å dom blir oroliga helt enkelt [...] Och då är det så att när barna sitter då i bänken så håller dom armen på var sida om bänken [visar med kroppen] och sen kanske huvudet går lite åt ena sidan. Normalt sett så ska ju så att säga inte huvudet ramla ner då, åt den sidan, utan det ska ju liksom justera upp i stället så att huvudet ska vara lodrätt. Dom här barnen får då sitta och stödja sig i bänken hela tiden .. när huvudet faller åt sidan och till slut så orkar de inte det så efter tio minuter kanske då blir alltså energin slut på att sitta upprätt i bänken och då ligger dom i bänken eller inte orkar koncentrera sig så de börjar skruva sig i stolen och så vidare. Så att .. balansen är OTROLIGT viktig för att energin ska sparas till att lyssna på fröken istället för att upprätta huvud och balans.[...] Så man ä, ja, vi säger att det, vi hade en elev i .. ja, tvåan, trean, som hade OTROLIGT dålig balans, extremt dålig balans. Han hade inte lärt sig cykla, han fick inte bokstäverna på raden och fröknarna kommer och säger till mig att ’han får inte många’[bokstäver på raden], ’men herre gud, va.. hur sitter, vad gör han?’ ’Jo, han sitter i bänken som alla andra’ och då sa jag till dem ’men lägg honom på golvet i stället så han liksom får många punkter att balansera upp sig på mot golvet och sen, därifrån kan du föröka få honom och...få bokstäverna, siffrorna i rutor och på raden’. Och jag vet ju så väl att då kom de på, efteråt, på rasten och sa ’Oj! Nu fungerar det. Nu ordnar han dom här grejerna’ och det beror ju på att han hade så dålig balans, så att han var tvungen att få bättre stöd så att säga för å skriva.”

Det var när han såg elever i de tidigare klasserna spela pingis han insåg att man måste kunna träna upp vissa komplexa samband genom intensiv punktträning. ” Då när man och spelar då så stannar ju fötterna av så att säga när man gör någonting med händerna, med mindre barn och redan där insåg jag ju då att det är inte så lätt och göra massa saker samtidigt”. Han insåg att öga-hand och öga-fot koordinationen behöver tränas mer effektivt och han tog in elever på extra träningspass och kallade dessa för Specialgympa. Där gick, till att börja med, elever som ”hade lite svårt, så att säga, och tyckte det var tråkigt med gymnastik bara”. Till att börja med

var hans kunskap bestående i att barn behövde tränas i rörelse genom stor kvantitet och Lasse medger att rörelse i mängd är bra, men han upptäckte att det inte alltid hjälpte.

”Hade de inga grundrörelser, så fick de inga grundrörelser så hade de svårt att sätta ihop med armar och ben så vart det inte så mycket bättre [...] man får inte bra balans genom att gå balansgång å göra såna där grejer, utan då måste man stimulera det STENHÅRT om det ska bli bra, och likadant är det med motoriken, den blir naturligtvis bättre om man rör sig mycket man kör upp armar och ben och så vidare, men du måste liksom träna lite mer medvetet, motoriken, så att säga för att sätta ihop armar och ben. Och då går det fortare och då tycker dom gympan är roligare.”

Denna insikt kom senare i livet och först då ändrades hans specialgymnastik till att bli mer kvalitativ och inriktad.

4.4 Simning som indikator på barnets fysiska utveckling i år 1

4.4.1 När reflexrester stör

Det var 1986 som han tillsammans med två lärare och en speciallärare gick en utbildning i motorik på högskolenivå och efter avslutad utbildning fann de att de skulle satsa mer med punkträning på de barn man såg var svaga i balans och motorik. För att kunna avläsa detta arbetade man i par på idrottstimmarna

”en jobba, så att säga, en observera, naturligtvis hjälpte till lite grand men framför allt observera så man inte tappa nån i nåt hörn utan att alla va med [...]det är det som är så viktigt att ge dom redskapen så tidigt som i tvåan så dom tycker idrotten blir rolig och i och med det så har man inga problem med att en del inte vill vara med utan att alla vill vara med”.

Lasse hade då hunnit arbetet 9 år på skolan med den traditionella specialgymnastiken där extra rörelse i form av mängd erbjudits. Efter 1986 utformade Lasse många nya metoder att både avläsa elevernas förmåga och att hjälpa dem komma tillrätta med sina brister och kvarvarande reflexrester.

Man införde även simundervisning samma år. Simning är enligt Lasse en utomordentligt bra indikator på hur pass bra utvecklad motoriken är och om det finns reflexrester kvar hos eleverna.

4.4.2 ” ett kvitto på hur motoriken fungerar”

” .. [då] har jag dom i badhuset i ett helt läsår [i år 1]. Och då får de vara med och plaska och leka även fast motoriken är svag. Men då, efter ett år, om motoriken är svag, då får dom sluta med simundervisningen. Och så jobbar jag då med motorik i stället, eller ett par, tre månader och sen när motoriken är bra då går de tillbaka till badhuset och då, om de har vattenvanan klar och motoriken är klar då gör man det kanske på en fem, sex gånger så är det klart sen, så kan de simma.”

Han menar att det inte är någon idé att låta barnen traggla vidare i badhuset om balans och motorik inte fungerar som det ska och om det finns reflexrester kvar, men simningen i år 1 är bra, dels för vattenvanan och för att få ett kvitto på hur motoriken fungerar. Problem med kvarvarande reflexrester har ökat i klasserna de senaste åren, varför vet inte Lasse, men han har denna höst [2006] börjat med specifika övningar som uppvärmning inför varje lektionspass i de årskurs ettor där han handhar idrotten, så att reflexrester stimuleras för att så sakteliga upphöra och försvinna. Lasse berättar att han inte har delgivit simläraren denna information utan vill se om denne märker någon förbättring i klassen spontant för att på så sätt få kredit för att det han gör är rätt .” ...men redan nu [i årskurs ett] så har vi utav 40 ungar så tror jag jag har 23 som kan simma.”

4.5 Sensomotoriskt Centrum 1986

4.5.1 Mötet med Henrik

Det var mötet och arbetet med Henrik som fick Lasse att blir riktigt intresserad för vad som är barnens verktyg och hur man kan ge barnen dem. Henrik var en idrottskille som var duktig i fotboll. Han var framåt på idrottslektionerna och Lasse såg honom som en mycket duktig kille. Däremot hade några lärarinnor sina funderingar. De hade själva gått kurser om motorik i Göteborg och utförde screening (observationer) på elever. Med föräldrarnas medgivande bad

de Lasse titta mer noggrant på Henrik under idrottstimmarna. Lasse upptäckte inte några brister hos denna elev förrän han gått utbildningen i motorik. Då upptäckte han att Henrik hade reflexrester kvar och ett besök vid ett sensoriskt center gjorde att man också fann brister i syn och hörsel. Lasse följde med Henrik till ett Sensomotoriskt Centrum där man via en beteendeoptiker fann att han hade fel typ av glasögon. Man upptäckte att även vissa frekvenser i hans hörsel var för bra. Det var de låga frekvenserna som uppkommer vid bänkskrammel, stolar som flyttas, böcker som plockas med men också bilar eller bråk utanför klassrummets fönster. Dessutom hörde han dåligt på höga frekvenser som tex kvinnoröster, vilket kan förklara varför han inte hörde på sin lärarinna under lektionerna. Dessa problem tränades upp via en equalizer. Och han fick där även hjälp med sin reflexrest.

Mötet med Sensomotoriskt Centrum blev en vändning för Lasse både privat och som lärare och den utveckling Henrik uppvisade gjorde att Lasse insåg att det finns många elever ute i våra skolor som inte får den hjälp de behöver. Det finns många elever som har normal intelligens och skulle klara skolgången mycket bra om de bara fick sina verktyg, det vill säga deras balans, motorik, reflexrester, syn och hörsel.

4.5.2 ”Han LÅG ju alltså i bänken.”

Under de första åren efter specialpedagogikkursen i motorik 1986 kunde Lasse se en stor skillnad på den etta som fick börja med specialgymnastik gentemot de olika klasser han hade haft under sina första nio år som idrottslärare. Hans första klass med de nya metoderna satte bla upp en teaterföreställning i årskurs sex som han minns än i dag.

” och det märkte vi sen att det vart en väldigt bra klass .. på många sätt och vis för att [...] det var ungar som tordes ta för sig och jag tror att det berodde mycket på det här att dom hade mycket rörelser och idrott och teaterprojektet också naturligtvis.”

Han märkte stor skillnad på den klassen mot andra klasser han hade haft. Men det var mötet med Henrik som gjorde störst intryck på honom. Så här berättar Lasse om hur han upplevde Henrik:

”Han hade alltså gått här på skolan sedan ettan till femman och i stort sett gått om kring och lekt och lallat hela tiden [...]Han LÅG ju alltså i bänken [...] bara efter 8 veckor så satt han opp i bänken. Så när han kom, sen i

sjuan och på gymnasiet så gick det bra för honom i skolan. Jag möter honom fortfarande och han är väl en 23-24-25 år [snarare 30] eller vad han kan va, och han nämner det varje gång vi träffas att han är så nöjd med det [...]han märker ju en klar, klar skillnad alltså.[...] ”Och då är det så här, har man problem med alla fyra bitarna[motorik, reflexrester, syn och hörsel], då hjälper man verkligen mycket.”

Naturligtvis är det så att när man ser bristernas olika uttryck som koncentrations-svårigheter, lässvårigheter, ljudstörningar, reflexrester och balanssvårigheter så är det inte svårt att visualisera bilden av ett barn som far runt på lektionerna, inte lyssnar på fröken, ständigt trillar av stolen och lider av kunskapsluckor så är inte vägen lång till diagnoserna ADHD och DAMP.

Lasse menar att med hjälp av specialgymnastiken i skolan hjälper man många. ”det så att en del har ju inte fått det [diagnos] och efteråt så är det ju väldigt sällsynt att de får det . [...] jag tror ju att det blir bra sen på de här ett eller två åren”. Men i skolan gör han inget åt syn och hörsel. Det är sådant om man åtgärdar på sensomotoriskt centrum. För att få hjälp med det måste centrumet få en remiss eller bli kontaktad av föräldrarna privat.

”Om vi säger; oftast är det så här att man går ju till barnläkarn först och så småningom så får man ju då en diagnos och då blir man bokstavs barn, som jag säger da, SEN kommer dom till oss. För då får man inte nån praktisk hjälp, mer än att man är DAMP eller man är ADHD och sen så fixar man rutiner i skolan så att det blir lugnare kring dom på arbetsplatsen och man fixar kanske en dator med större text så dom ska se då, och så vidare. Men man gör ju inget praktiskt åt verktygen. Man förbättrar ju inte, kollar så synen blir bättre, så att hörseln är bättre utan man, konstellationen om man är hyperaktiv gör man ingenting åt, motoriken så att säga, heller utan bäddar omkring dem bara va, ’Gå inte in i kapprummet förens alla har kommit in’ eller ’gå in tidigare’. Såna saker gör man genom att förbereda då va. Det är ju det jag vill att man PRAKTISKT ska göra det här i stället.”

4.6 Egen företagare

4.6.1 Privat sensomotoriskt centrum

Lasse beslutade sig för tio år sedan [1996] för att själv starta ett Sensomotoriskt Centrum och han ser där många barn som annars skulle ha fått diagnosen dyslexi i stället får ordning på sina ögon och lär sig att läsa med rätt sorts glasögon. Här gäller det tex att träna upp så att man får ett dominant läsöga, något som enligt Lasse är en förutsättning för att barnen ska kunna få ordning på bokstäver och ord. Dit kommer också barn som inte hör sin fröken därför att just de frekvenserna är outvecklade och på andra frekvenser hör barnen för bra. Men detta tränar man upp, precis så som man styrketränar vissa muskelgrupper. Utsätts hörseln för enbart de bristande frekvenserna så kommer barnet snart att reagera normalt även på dessa. Han ser också barn som har balansproblem som efter avslutad behandling lär sig dansa. Hans fru har utbildat sig för att ta hand om syn och hörsel medan Lasse sköter reflexrester och motorik i deras företag. Men han förnekar inte att lässvårigheter och ”bokstavs barn” finns. Hans mening är bara att några får diagnos som inte skulle behöva ha det. Han påpekar också att diagnostisering kan vara till gagn för att få loss resurspengar till dem som verkligen behöver ha det.

Att sitta på två hästar är dock inte alltid helt komplikationsfritt. Dels ser han elever på skolan som är i behov av mer hjälp, ”men jag kan ju inte säga till föräldrarna: ’Kom till mig till motoriskt centrum’”, och dessutom upplever han ett visst avstånd till vissa klasslärare ”oftast [är det] elever från vissa klasser som kommer till oss, men vissa liksom, dom har ju inte tagit till sig det här så därifrån kommer det ingen”. Däremot finns det andra skolor i Sverige som anlitar centrum med sensomotorisk inriktning, tex Waldorfskolor. Dessa centrum finns under olika namn på några platser i Sverige varav minst ett är kommunalt. Det önskar Lasse att även hans centrum skulle vara, för i så fall skulle förmodligen hjälpen nå fler elever ute på skolorna i kommunen. Han menar att det är bortkastad tid att träna läsning, matte, gymnastik och andra ämnen med barn som inte har sina verktyg. Att lästräning med ett barn vars ögon inte ger barnen rätt förutsättningar kan ge motsatt verkan.

”Det är så här att lärare, specialpedagoger, gymnastiklärare måste ju bli medvetna om det här problemet, att man inte sitter och läser med en unge är inte ögonen fungerar, och då är det ju också så att de som har varit hos oss

på sensomotoriska centrumet under tio års tid så är nästan ALLA som har problem med ögon, har problem med örona.”

Lasse har ingen neurologisk utbildning men han ser genom sitt arbete att det han gör utvecklar barnen och hans sanning är att detta är bra för dem. Den kunskap han besitter från erfarenheten på Sensomotoriskt Centrum om reflexrester och balans, där även syn och hörsel involveras via hans hustru, påverkar honom i hans läraryrke. Dock försöker han att hålla isär sina ämbeten något då utbildningen för Sensomotoriskt Centrum är självbekostat och han ser själv vissa skillnader på den pedagogiska metodik han ger i skolan och den behandling barnen får vid Centret. Tyvärr är det så att Lasse ser i sin vardag elever som skulle kunna bli bättre mycket fortare om han gav dem samma hjälp som barnen får på Sensomotoriskt Centrum. Tiden på specialgymnastiken skulle kunna förkortas avsevärt och eleverna skulle kunna få en större hjälp om sensomotoriska centrum vore kommunala på fler håll.

4.6.2 Om Sensomotoriskt Centrum vore kommunalt

” – När jag utreder på Sensomotoriskt Centrum då tar det en till två timmar på ETT barn för å liksom verkligen se vad som gäller. Så skulle jag göra så på skolan i stället då skulle jag halvera tiden på specialgympan, för då skulle jag ju kunna informera föräldrarna; ’Det här kan ni träna hemma’ måndag.. lördag-söndag-måndag. *(Lasse)*

– Och det gör du INTE nu. *(samtalaren)*

– Nej, det gör jag inte. *(Lasse)*

– Inte nån hemläxa i träning. *(samtalaren)*

– Näj, därför att den här motoriska utbildningen som jag har gjort, den har jag bekostat själv. Jag tjatade om den för 20 år sen att jag ville vidareutbilda mig, men det fick jag inte, fanns inga pengar. *(Lasse)*

– Nej, *(samtalaren)*

– Så jag har alltså bekostat min utbildning,[...] men jag har specialgymna därför att jag känner att jag vill ju hjälpa dom, så DEN erfarenheten bjuder jag ju på då. *(Lasse)*”

Lasse tittar på eleverna han har när de börjar ettan och hoppas att lärare med elever som inte går på hans idrottlektioner observerar sina elever så att de får den hjälp de behöver i tid. Speciellt om de har problem som behöver åtgärdas vis Sensomotoriskt Centrum.

”...så jag tycker liksom att barn i årskurs två som inte har tillgodosett sig att läsa, skriva någorlunda på raderna, eller har svårt med koncentrationen. Då tycker jag man ska kolla hur deras verktyg fungerar, ögon, öron, balans, motorik och hjälpa dom med den biten. För oftast har dom problem där. Det är ju naturligtvis inte lösningen på alla problem MEN kan man hjälpa upp dom lite grand på dom bitarna så blir det naturligtvis lättare för dom.”

4.7 Önskemål om ökat samarbete och kompetensutveckling

4.7.1 Större samarbete med kompetenta idrottslärare

Lasse tror också att teamet inom skolhälsan borde innefatta en idrottslärare. Men när han ser på idrottslärares utbildning finns det vissa brister i den där man inte berör träning av motorik så som det, enligt honom borde vara införskaffat. Om det är så som Lasse och hans son har funnit ut; att utbildningen för idrottslärare inte befattar sig med sensomotorisk träning eller specialgymnastik där vissa moment tränas ”stenhårt” så undrar man givetvis hur man skulle kunna få fler skolor att arbeta så inriktat mot elever som uppvisar dessa brister. Lasse anser att det är redan på universitet och högskolor som förändringen måste ske så att utbildningarna anammar kontentan av specifik träning ” för då löser man ju det här för dom här barna”. I dag får blivande idrottslärare mycket av den kunskap som tas upp i kapitel 2, rörande motorikens utveckling, reflexrester och balans. Man påvisar också på befintliga utbildningar att rotationer är bra tex med hjälp av kullerbyttor och lek av olika slag. Enligt den idrottslärarutbildning Lasse gick på 70-talet och den idrottslärarutbildning hans son gick för ca 4 år sedan [2002] i Stockholm gick man därför inte in så mycket på vikten av motorisk stimuli i form av speciallektioner. Men det är inte bara ökad kunskap hos pedagoger och i synnerhet idrottslärare som Lasse efterfrågar utan även samarbete med BVC och barnläkare. De vet om att han finns och vilket arbete han utför, men ” jag har aldrig i nästan 30 år fått ett barn hit ifrån barnläkare eller skolsköterskan där man har sagt att ’Nu måste den här träna extra motorik’ ” trots att han menar på att även de ser brister vid sina kontroller, och det är synd.

Vad det beror på vet inte Lasse riktigt och vid kontakt med barnläkare har Lasse föreslagit mer samarbete men inte riktigt fått gehör för detta. ” man platsar inte där av nån anledning, varför vet jag inte för jag är ju helt övertygad om att jag är bättre på motoriken än var barnläkarna är, för dom jobbar inte lika mycket med det.”

4.7.2 Poängen med kontinuitet

Lasses son gjorde under sin utbildning på IHS (Idrottshögskolan) en undersökning på skolorna i Stockholm om huruvida de använde sig utav specialgymnastik eller inte. Det visade sig, enligt Lasse, att man hade specialgymnastik även om det inte var av den metodik som Lasse förespråkar

”därför att dom hade alltså som jag hade för 20 år sedan [...] de fick en extra gympalektion så att säga, va. Istället för att koncentrera sig på dom här sakerna. Man blir inte av med reflexrest genom [...] att bara gympa, så att säga, utan den sitter alltså kvar. [...] och likadant, man får inte bra balans genom att gå balansgång å göra sånna där grejer, utan då måste man stimulera det STENHÅRT om det ska bli bra[...] men att stimulera balansen just med det vestibulära systemet genom olika rotationer och grejer, tror jag inte alls nämns att det går å göra, mer än att man snurrar lite grand å man slår kullerbyttor och så vidare. Men det är ju som jag säger, att ska man fixa till det på dom här eleverna som det inte har blivit bra på så måste man stimulera det VARJE DAG, under en period för att få igång det så att säga.”

Det är just *kontinuiteten* som Lasse om och om igen vidhåller. Hur går han då till väga?

4.8 Indikationer på brister

4.8.1 Observationer

För att kunna se vilka elever som behöver special pedagogik använder sig Lasse dels av det observationsschema utgår från Ericsson (2005) men Lasse har genom åren omarbetat sitt schema (bil.3)och dels av simningskunskaper som indikator. Här ser han med sin vana blick snabbt vilka elever som behöver träna bort reflexrester och höst terminen 2006 startade han sina ettor med en allmän uppvärmning till varje idrottslektion där de får stå i ring på knä och

träna att motverka den asymmetriska-toniska nackreflexen. De får böja ner huvudet och sträcka på tårna och därefter böja bak huvudet och vinkla fram fötterna. Detta är en allmän övning som Lasse själv har hittat på och han kan ännu inte säga om den kommer visa positiva resultat. Det kommer simläraren i så fall se i badhuset senare under terminen, tror Lasse.

4.8.2 Reflexrester stör automatiseringen

”Och sen är det ju då det här med kvarvarande reflexer som är ett problem i bröstsim också. Och det är ju den symmetriska, toniska nackreflexen, då[...] som kan ställa till problem när man lyfter upp huvudet så sträcks bena och då strecks tår, fötterna också och sån är reflexen så att säga, va. Och är den inte helt borta, då har dom problem.”

Lasse visar hur fötterna sträcks när huvudet förs bakåt och resultatet blir om man ligger i vatten och vill ha näsan över ytan att inte simtagen fungerar som de ska. Bentagen ger inte effektiva utsparkar om fötterna är sträckta och därför behövs mer träning för att få eleven att automatisera sina rörelser.

4.9 Lasses metodik för sina små astronauter

4.9.1 Att ersätta tyngdlöshet

Lasse berättar att han försöker erbjuda sina elever en miljö som påminner om den stimulan astronauter utsätts för innan de ska leva ständigt svävande och roterande i tyngdlöshet.

”Så det går alltså att träna upp balansen på vuxna också och det är det som astronauterna gör när de ska upp i rymden. Dom vistas ju alltså i roterande hus och sitter och jobbar i för att dom stimulerar balansen [...] jag har ju inte dom resurserna med roterande hus och roterande stolar och allting vad det är, men jag försöker liksom göra det på ett annat sätt men det är effektivt och bra det också”.

Under observationer på Lasses specialgymnastik iakttog jag två pojkar när de utförde träningen på detta redskap. De var mycket lugna, koncentrerade och säkra på sina rörelser. De hade gått på specialgymnastiken under en längre tid och kunde alla moment och stationer väl.

De övningar Lasse gör under sin specialgymnastik är få. Han låter eleverna gå igenom 5-6 övningar på 20 minuter varje dag, varav ca 8 min är lek, i minst en termin, ibland fler. När han till sist anser att eleverna har kommit i kapp så räcker den ordinarie idrotten som underhåll men Lasse ser gärna att alla barn idrottar extra på fritiden. Barn som har god aptit på rörelse utvecklas fortare. Denna lust till idrott ökar när barnet känner att det kan, orkar och hinner med. Momenten är dels för att stimulera det vestibulära systemet med bäggångarnas vätskor som sätts i rörelse. Lasse säger att yrsel och sjösjuka är tecken på otränat system. Äldre människor som rör sig mindre är oftast känsligare för karusellåkning, men på Lasses skola finns en man som fått hela innerörat bortopererat och lyckats genom Lasses metoder träna upp det andra örat för att kompensera förlusten. Det finns alltså ingen ålder när det är för sent att börja träna men ”det är ju den motoriska guldåldern som vi säger när dom är 7-8 år” och det är då man utvecklas fortast.

Fig 2. Moment 1: Emma har här höger arm och höger ben överst i korsläge.

Fig 3. Efter denna position med utsträckta armar och ben ska eleven, under rotation med slutna ögon och utan att stödja hämlarna mot underlaget återgå till ställningen i fig.1 men med motsatt ben och arm överst.

Moment 1. För att få inhibera ATNR och STNR och även sätta fart på det vestibulära systemet har Lasse byggt om en snurrstol för att minska kontaktytorna och på så sätt reducera sinnesintryck. Rörelserna på stolen ska sedan utföras under rotation som i detta fall endast blir

i horisontellt läge. Han kan inte ge eleverna tyngdlöshet och kan därför inte skapa lodräta rotationer, men ju mindre kontaktyta desto mer effektivt kan balansen och reflexerna tränas. Rotationen ger extra stimulans åt vestibulära systemet och kräver en stor portion koncentration. På denna stol får barnen sitta och träna på att korsas mittlinjen efter visst rörelseschema som visars i figur 2 och 3. Under tiden som barnet blundande utför det sina koordinationsrörelser, balanserande endast ”lite på rumpen, lite mot ryggen, Eleven sitter enligt fig.2 med korslagda ben och armar. De ska blunda och under rotation stäcka ut armar och bet (fig.3) för att sedan åter samla ihop dem med motsatt arm och ben överst i korsläge.

”det är på samma sätt som astronauterna tränar när dom ska upp i rymden fast ett betydligt enklare sätt va, jag har ju inte dom resurserna med roterande hus och roterande stolar och allting vad det är, men jag försöker liksom göra det på ett annat sätt men det är effektivt och bra det också, ”

Moment 2. Här får elever med koordinationssvårigheter även göra ”snöänglar” där problematiken fokuseras på timing. Armar och ben har olika lång väg att gå från position 1 till position 2 (Fig 4-6). Här gäller det att koncentrera sig på att låta armarna gå något fortare än benen så att de kommer i mål samtidigt. Figur 4 visar utgångsposition och figur 6 visar målposition. I figur 5 har Emma hunnit färdigt med benens väg medan armarna bara har hunnit halvvägs.

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Moment 3 är hoppprep. Även i detta moment är det en fråga om timing mellan armarnas rörelse med repet och benens rörelse i upphoppet, men också övning i öga-hand, öga-fot.

Moment 4 är en konformad skål med plats för ett barn som kan sitta med korslagda ben och snurra sig själv i. Den ger en upplevelse av karusell och stimulerar vestibulära systemet.

Moment 5 är en studsatta och under hoppen ska benen pendla i horisontriktning (gång), medan armarna ska pendla i lodriktning ut från sidorna, (uppåt-neråt). Eleven ges här möjligheten att arbeta med flera delar av kroppen samtidigt i olika riktningar för att hibernera reflexrester och träna koordinationen.

Moment 6 är ålning under låga hinder. Där får elever träna extra om de är passgångare och inte har fått ordning på hur armar och ben ska växelverka vid krypning/ålning och gång/löpning. Detta beror främst på rester i STNR och ATNR.

De moment eleven skall träna övas dagligen i några minuter vid varje station. Alla specialgymnastikpass avslutas med lite knappt tio minuters lek.

Dessa moment har Lasse arbetat med de sista under sina sista 20 år och ser att de hjälper eleverna mycket bra, enligt hans erfarenheter. När de har haft sina specialgymnastiklektioner 5 gånger/vecka 20 minuter vid varje tillfälle i en termin, ibland två och i sällsynta fall även 3 eller 4 terminer så har elevernas rörelser automatiserats och intresset för rörelse väckts med hjälp av den färdighet de besitter. Därav påbörjas ofta även idrottsverksamheter utanför skoltid som annars förmodligen inte skulle ha skett.

4.9.2 Elevernas inställning till specialgymnastik

”jag förklarar ju för dom här barna att alla är ju inte bra på matte, utan då får dom ju hjälp där. Alla är bra inte i motorik och, och balans, dom är inte bra i det och då får man hjälp med det. Och det är inget konstigt för vi föds ju olika, vi, vi, bland 25 barn som springer [...]så springer 5 snyggt, 15 springer normalt och 5 stycken springer inte så värst, och då är det ju så både med, alla ser inte bra heller, alla 25, alla hör inte bra, som vi tror, osv, och likadant med motorik och balansen då att det är inget konstigt. Så här är det! Att .. vi kommer träna det här och sen efter en termin, två terminer så kommer du att vara precis som dom andra, då är det här fixat och klart! [...] å när dom kommer till mig så i stället så att, de VILL komma. Och blir

istället avundsjuka på dom andra som inte får komma. Tvärs om att dom andra vill komma också. Och allra helst ska man ta dom så tidigt som i tvåan, det är det som är så viktigt att ge dom redskapena så tidigt som i tvåan så dom tycker idrotten blir rolig och i och med det så har man inga problem med att en del inte vill vara med utan att alla vill vara med.”

Vid ett få tal tillfällen har Lasse mött elever som inte tänt idrottsintresset trots specialgymnastik.

” .. men sen är det ju också så att, säg att jag hjälper ett barn i tvåan, fixar till motoriken och så vidare, så finns det kanske nåt enstaka barn som jag kan dra mig till minnes som under dom här årena som är minimalt intresserad av idrott, då kommer ju aldrig det barnet komma i fatt heller naturligtvis. Och då blir det ju inte bra sen heller med motoriken och balansen, för att den är ju inte intresserad av att hålla på [...] och när jag tänker tillbaka så har jag ett eller två sånna barn under en tioårsperiod.”

4.10 Framtiden

4.10.1 Fem år kvar

Lasse lämnar om några år sitt läraryrke då han går i pension men han kommer att fortsätta med arbetet på Sensomotoriskt Centrum så länge han orkar eftersom detta är en del av hans liv. Frågan är hur de som vill ta vid kan axla det ok han lämnar efter sig. Man talar i lärarkretsar om ”den tysta kunskapen”, den som man lär genom erfarenhet och som är svår att förmedla. Lasse är en man som är lätt att prata med och som gärna ger av det han har lärt sig, men att arbeta vidare genom att utbilda lärarstudenter via universitet och högskolor är inte av primärt intresse. Det är hos barnen han trivs bäst och det är den positiva utveckling han ser hos dem som han vill möta. Det finns dokumentationer i form av observationsscheman och spridda träningsåtgärder på Lasses kontor, vem tar hand om dessa handlingar när Lasse inte längre är kvar?

4.10.2 ”...så det kommer... väl bara försvinna.”

Lasse förklarar kort att han föredrar att arbeta praktiskt med barnen och att det därför inte finns så mycket att ta vid vad gäller just dokumentationer, men det som finns räds han går till spillo då kunskapen att förstå dem inte finns.

”– Jag vet inte, men dokumentationer...jag har ju dåligt med dokumentationer för att jag jobbar ju praktiskt, jag antecknar mycket vad dom har, hur dom ska träna och så vidare, det är ju det. Det är ingen som...
(Lasse).

– Men dom här observations scheman... (*samtalpersonen*)”

– Dom finns ju men ... frågan är ju om kunskapen finns och om man vill jobba med det? Det är ju ingen som jobbar så intensivt så det kommer... väl bara försvinna (*Lasse*).”

Kapitel 5.

Avslutning

5.1 Insikten genom en lärares erfarenhet

Arbetsprocessen har lett mig från en att ha haft en mycket mager kunskap om motorikens påverkan på barnet fram till att förstå samband, begrepp och metoder. Men processen innebär också att när alla bitar fallit på plats så väcktes nya frågor, och nya igen. Arbetet har gett mig svar på många av de funderingar jag tidigare hade. Tex vad Lasse gör med sina elever och hur det som tidigare framstod som magi faktiskt har en vetenskaplig grund. Man kan verkligen hjälpa vissa barn som har koncentrationssvårigheter med inriktad specialgymnastik för att de ska kunna tillgodose sig teoretisk inläring på ett bättre sätt.

Jag har också upptäckt att Lasses engagemang stärker kontakten med sina elever då eleverna till Lasse visar honom stor respekt. De litar på honom och utför sina enformiga övningar dag

efter dag förmodligen eftersom Lasse inger förtroende och stor trygghet. Att analysera berättelsen ur det perspektivet var inte mitt syfte från början, men är nu i slutskedet av arbetet mycket intressant att få arbeta vidare med (se vidare 5.2.1 fortsatt forskning). Hans personlighet väger därför tungt när jag ser tillbaka på våra samtal. Att ta tillvara erfarenheten känns meningsfullt och jag hör ”kasta inte ut barnet med badvattnet” ringa i mina öron, ett begrepp inom lärarutbildningen som hänvisar nyutexaminerade lärare att inte förkasta erfarenhetens visdom framför nya rön och upptäckter utan att först prova dem.

Under arbetets gång har möjligheten att finna alternativa pedagogiska lösningar öppnats upp och elever som i dag anses som stökiga, okoncentrerade eller skolomogna kan genom dessa metoder och bemötas på ett värdigt sätt. Vikten av mer rörelse i skolan ökar med den stillasittande vardag barn i dag föredrar, i synnerhet om de har en svag motorik, och som pedagog har man all rätt, till och med skyldigheter, att ge eleverna den rörelse de behöver för sin utveckling. Det säger styrdokumentet och det säger forskningen. En skolklass består av lika många personligheter som det finns elever och med ökade krav på individuell inlärning ökar också kravet på att möta varje elev där den befinner sig. Detta kräver enorm skicklighet av pedagogen, men vem säger att man ska lösa alla problem själv? Att ta del av sin idrottslärare är ett utmärkt tillfälle att få ett bra teamarbete med eleven i centrum där man ser till helhetsbilden.

5.1.1 Entusiasmen och yrkesstoltheten

Genom mötet med Lasse har jag fått en bild av en man som brinner för sina tankar och sitt arbete med barnen. Han är övertygad om att det han gör är rätt eftersom han ser barnens framsteg och att det saknas en del forskning på området lägger han inte så stor vikt vid. Allt det arbete han har utfört i sitt yrkesverksamma liv, och även på sin fritid, är bevis nog för honom. Jag såg också vid de tillfällen jag besökte honom att hans elever lyssnade till honom med stor respekt och tillit. Lasse har bra kontakt med sina elever och med kollegiet som backar upp den tid han kräver för att genomföra sin specialgymnastik men under samtalen kunde jag dock utläsa en känsla av ensamhet. Han berättade vid ett tillfälle att han saknar att få reflektera med andra idrottslärare om hur de tränar och utan möjligheten till idéutbyte vet han med sig att hans metodik blir smal. Det han redan kan och känner till det fortsätter han med. Det är via Sensomotoriskt Center han har en mentor som hämtar sin kunskap utanför

Sverige för att berika den verksamhet som Sverige har i dag. Det vore önskvärt med fler idrottslärare med specialpedagogik, inom tex. elevhälsan, för att ge rätt stöd till svaga elever.

5.1.2 Kognition och självbild

Eftersom den kognitiva utvecklingen är en grundsten för barnets identitetsbildning under skolåren kan man relativt enkelt se hur en bra motorik och god rörlighet med bra balans även kan påverka hela elevens person:

rörelse – kognitiv utveckling – självbild

Då kan man också förstå hur påverkan kan bli om man är en elev som är svag i det vestibulära systemet och får ägna stor energi åt att sitta upprätt i bänken och kanske dessutom har svårt att sälla ut den viktigaste informationen som flödar runt i klassrummet. Ännu värre blir förstås självbilden om eleven inte får hjälp med detta utan i stället blir behandlad som en krånglig och obstinat elev med myror i byxorna. Ericsons utvecklingsteori påvisar hur självkänslan sjunker med misslyckanden något som skolan måste motverka (Evenshaug 2001). Pedagogen är ansvarig enligt styrdokumentet att se eleven ur en helhetsbild. Lasses möten med Henrik 1986 ger ett sådant perspektiv.

”Om ett barn upplever att det inte räcker till bildas luckor i självkänslan”.

(Ingrid Pramling; Matén 2002 s.160)

Henriks utveckling hjälpte till att förändra Lasses syn på specialgymnastik till att bli mer fokuserad på kvalité. Han väljer nu mer att låta eleverna träna hårt och fokuserat, och därefter leka, istället för att integrera leken i träningen. Syftet är att kanalisera koncentrationen.

För att utveckla hjärnstammens nätverket krävs tjockare lager med myelin (proteinrikt fett) runt nervtrådarna som i sin tur ger snabbare impulser vilken man förenklat kan jämföra med isolering av elektriska ledningar. Om det inte finns någon isolering så blir det kortslutning och elektriciteten kommer inte fram. *Träning* ger fetare myelinlager säger litteraturen (se kap.2). Inom sjukvårdens rehabilitering talar man om att fåra upp vägar genom nötning och träning där impulserna ska finna sin väg snabbt. Det är bara ytterligare en metafor för att förklara varför riktade övningar ska tränas om och om igen för att ge nytta. Lasse talar om ”stenhård

träning” med sina elever på specialgymnastiken, något som inte understrukits tillräckligt tydligt i lärarutbildningen. Lasse säger att idrottslärare har utbildning inom motorik, men det krävs mer kunskap än så. Hans kunskap inom specialpedagogik och sensomotorik tillsammans med vetenskapen om visuella, auditiva störningar gör honom tyvärr unik. Denna kunskap borde fler få möjligheten att berika sig med, enligt honom. Med den kunskapen i botten är det nämligen enklare att se eleven ur ett helhetsperspektiv. Eftersom Lasse hävdar att det oftast finns brister på de höga frekvenserna av hörseln och överkänslighet på de låga frekvenserna ser han att det kan vara ytterligare en orsak till varför elever inte lyssnar på fröken men ständigt håller koll på slamrande bänkklock, förbirusande trafik eller dörrar som öppnas och stängs.

5.1.3 Lasses metodik

Det moment som utförs enligt fig 2-4 på ett träningsredskap som Lasse har tillverkat själv är framför allt tänkt är att ge eleverna så få störande sinnesintryck som möjligt. De ska blunda, inte stödja sig mer än nödvändigt mot ryggen, hålla armar och ben i lyften och därefter utföra koordinationsövningar som korsar mittlinjen under rotation på stolen. Vestibulära systemet får sig ett rejält styrkepass vilket också ger eleven en möjlighet att under djup koncentration försöka minnas vilken rörelse de precis utfört och vilken rörelse som följer därefter, något som inte varit möjligt att ge eleven tidigare.

Jag upplevde här att även barn som *inte* lider av brister i balans och motorik också skulle utvecklas mer med dessa metoder. Lasse menar dock att för dem räcker vanlig idrott om man bara utformar idrottslektionerna medvetet så att vestibulära systemet stimuleras genom kullerbyttor, svikhopp och andra övningar. Det är för de elever där dessa vanliga träningstillfällen inte är tillräckliga som specialgymnastiken ger möjligheter till utveckling. Det är *inhibering* som Ericsson beskriver som även Lasse åberopar för de barn som inte är färdiga och som eventuellt även innehar blockeringar.

”Att åka karusell är en mognads sak. När vi tröttnar är vi ”klara”

(Gustavsson 1987 s.12)

5.1.4 Special gymnastik är en rättighet

Det är i dag självklart att elever som är svaga i kärnämnen kan få stöd, integrerat eller exkluderat. Det verkar, enligt Lasses erfarenheter, som om det inte är lika självklart att detta stöd erbjuds i idrott om man är motoriskt svag vilket är beklämmande. Och om det mot förmodan ändå finns så är den inte rätt utformad. Elever som har lässvårigheter hjälper man inte genom att endast ge dem fler böcker att arbeta sig igenom. De måste först få hjälp att knäcka läskoden och på ett liknande sätt bör elever med svag balans och motorik få hjälp att komma till rätta med sina verktyg för att därefter kunna träna rörelse kvantitativt så att de kommer i kapp sin utveckling. Man kan inte bara erbjuda dem fler och längre idrottspass. Har man inte förmågan så förlorar man motivationen och utan lust är inläringen fullständigt motarbetad. Krasst kan man uttrycka det som; man kan inte be en analfabet läsa genom att ge den fler böcker. Man kan, på ett liknande sätt, heller inte be en elev med problem i det vestibulära systemet att sitta still och placera bokstäver och siffror snyggt i böckerna genom att ge den mer läxor, något som städjs av Piagets teorier om mognadsstadier som ska uppnås.

Man får hoppas att fler idrottslärare tar sitt yrke så ärofyllt som Lasse har gjort och att kommunerna gläntar på dörren så att nya perspektiv på pedagogiken kan få utrymme. Detta som många av dagens pedagoger anser vara gammalt och förlegat tas nu med hjälp av forskningen åter upp till ytan och förädlas med viktig metodik för att komma till elevers gagn. De elever vi annars så lätt väljer att inte se, eller väljer att särbehandla pga ett bokstavshandikapp, anser jag är elever med särskilda rättigheter.

5.2 Kunde något ha gjorts annorlunda?

När jag backar tillbaka och med objektiva glasögon granskar min analys av Lasses berättelse kan jag se att risken är att Lasse har gett mig en föreläsning och jag har summerat den, visserligen ur ett historiskt perspektiv. Jag anser mig ha fått se en ny värld genom hans erfarenhet, men jag kanske borde ha lagt fokus på metodiken åt sidan och i stället inriktat mig på hans glöd och glädje över sitt yrke? Att han är unik i sina metodval har jag förstått, men han är även unik i sin arbetsglädje. Hur viktigt är det som lärare att man finner ”sin väg”? Och

hur viktigt är det att lärare får gå ”sin väg”? Dessa frågor känns oerhört viktiga för mig i rollen som nyutexaminerad lärare då jag har flera kollegor och släktingar i min omgivning som inte fann Lasses glöd i sin lärarroll och har därför varit långtidssjukskrivna i perioder.

Jag har valt litteratur som inte ifrågasätter eller påvisar brister i Lasses metoder eftersom mitt syfte inte är att bevisa om han gör rätt eller fel, utan genom litteraturen ge den fakta som krävs för att förstå hans berättelse och ge förklaringar på de begrepp som han diskuterar. Jag upplever att en textanalys i ett historiskt perspektiv vad gäller metodik i gymnastikens historia kunde ha varit ytterligare ett perspektiv att stödja berättelsen ur. Även texter som berör andra alternativa inlärningsmetoder, som musik, konst och övriga estetiska ämnen där lärandet genom kroppen och upplevelser är det primära, skulle ha varit relevanta.

Jag valde att fotografera för att förstärka texten men de fotografier som illustrerar berättelsen kan upplevas som otydliga då Emmas byxor har samma ton som golvet vilket ger svart vita utskriften svårigheter att dra nytta av dem. Något jag inte reflekterade över förrän jag infogade dem i arbetet, en lärdom som har gett mig anledning att lägga mer vikt vid planering av små detaljer för helhetsintrycket vid kommande arbeten.

Illustrationen i kapitel 2 är tecknad av mig utifrån min förståelse av den tredelade hjärnan och inte på något sätt vetenskapligt fulländad, snarare grovt förenklad och avskalad.

5.2.1 Eventuell fortsatt forskning

Det som skulle ha gett arbetet en större tillförlitlighet hade varit att få samtala med de elever som omnämns i samtalen och under arbetets gång har jag också känt att det hade varit intressant med jämförelser med andra skolor och en granskning av de idrottslärarutbildningar som i dag erbjuds för att se om det saknas sensomotorisk metodik där. Detta är dock delar som kommer att bearbetas vid ett fortsatt arbete. Eftersom Ericsson i sin avhandling (2002) har visat hur viktig denna form av rörelse är skulle det vara synnerligen intressant att se hur skolor i Sverige förhåller sig till denna typ av idrottsverksamhet i specialpedagogiskt perspektiv.

Ytterligare en aspekt till fortsatt forskning på området är just lekens betydelse. Lasse väljer bort leken under sin specialgymnastik då eleverna ska träna, men låter dem därefter leka. Hur gör andra idrottslärare?

Jag reagerade också vid informationen om vissa elevers brist på höga ljudfrekvenser. Ur ett genusperspektiv skulle det vara mycket intressant att se på hur dessa elever uppfattar en manlig respektive kvinnlig lärare.

Det finns massor av vinklar man kan välja att kika utifrån när det gäller Lasses berättelse och nu när jag sitter här med det färdiga arbetet i min hand så är det Lasse som person som fånglar mig mest. Jag antar att jag skulle kunna träffa andra drivande pedagoger som Lasse, och bli lika inspirerade av deras metoder, något som har fått mig att fundera kring frågor som; är det pedagogen som person eller metoden som används som är avgörande för inläringen? Givetvis en utmanande frågeställning på flera sätt eftersom metoderna måste vara pedagogiska, men jag känner att om pedagogen vet vad den gör, litar på sin kompetens och vågar kasta sig ut i utmaningens eter för att söka svar på de problem de ställs inför, så litar också eleven på pedagogen. *Samspelet* torde vara nyckeln till inläring...

Med andra ord skulle pedagoger som tvingar arbeta enligt arbetslag, böcker och metoder som den själv inte brinner för att ge eleven sämre inlärningsmöjligheter?

5.3 Slutsats

Den slutsats jag drar av Lasses berättelse, ur specialpedagogiska perspektiv, är att sensomotoriska centrum, och den hjälp med ”verktygen” som dessa kan ge, borde vara mer lättillgängliga för svenska kommuners skolor än vad de är i dag. På så sätt kommer förmodligen idrott som specialpedagogik brukas på ett mer allmän sätt och komma fler elever till godo.

Utifrån Lasses berättelse kan jag också dra slutsatsen att den kompetenta pedagogen som vågar gå ”sin egen väg” till passionerad undervisning och engagerat ledarskap ger eleverna tillit till skolan, större lust till lärandet och ökade möjlighet till kunskapsiver.

Liselott Aronsson

Referenser

- Arnqvist, A (1993) *Barns språkutveckling*, Lund: Studentlitteratur
- Backman, J (1998) *Rapporter och uppsatser*, Lund: Studentlitteratur
- Ericsson, I (2003). *Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer*. Malmö: reprodokalen.
- Ericsson, I (2005). *Rör dig- Lär dig*. Malmö: Erlander Berlings AB.
- Evenshaug, O (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Grönlund, E (1993) *Barn och Dans; Dans- och rörelseterapi för barn med tidiga emotionella störningar*. Printgraf AB; Stockholm
- Gustavsson B, Hugoh S-B (1987), *Full fart i livet*. Mjölby: Cupiditas Discendi.
- Huitfeldt, Å (1998) *Rörelse & Idrott*. Liber AB: Stockholm
- Johansson, A (2005). *Narrativ teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, B. Svedner P-O (2006). *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppsala: X-O Graf Trycke AB.
- Kadesjö, B (1992). *Barn med koncentrationssvårigheter*. Stockholm: Liber
- Lieblich, A. Tuval-Mashiach, R. & Zilber, T, (1998). *Narrative research: reading, analysis and interpretation*. Calif. Thousans Oaks: Sage Publications,
- Malmer, G (2002). *Bra matematik för alla*. Lund: Studentlitteratur
- Maltén, A (2002). *Hjärnan och pedagogiken*. Lund: studentlitteratur.
- Prieto Pérez, H (2006). *Historien om räven och andra berättelser*. Karlstad: Universitetsryckeriet.
- Rhöse, E (2003). *Läraridentitet och lärararbete*. Karlstad: Universitetstryckeriet.
- Sohlman, B (2000). *Möjligheterna finns*. Täby: Sama förlag AB.
- Trost, J (1994) *Enkätboken* Lund: Studentlitteratur
- Trost, J (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur
- <http://www.bun.karlskoga.se/sodra/stra/skolansmal/skolansmal.htm>, (2006 12 20).
- <http://www.hig.se/~gfn/pdf-filer/IndEk/HSFRsEtikregler.pdf>, (2007 01 01).

Bilaga 1

Samtalfrågor av öppen karaktär inför tillfälle 1

* Vem är du?

-Berätta om ditt liv före och utanför din idrottslärtid.

-Berätta om dina yrkesverksamma år som idrottslärare.

-Berätta var du är i dag och hur du ser på framtiden.

Bilaga 2

Samtal underlag för tillfälle 2.

*Berätta mer om valet av yrkesinriktningen. Var det självklart?

*Den skola du nu arbetar på har en ambition att arbeta för mycket idrott, har det alltid varit så, även före din tid?

*När du berättade om det sensomotoriska centrumet nämnde du tester och övning av syn/hörsel. Berätta mer om det.

Bilaga 3

OBSERVATION AV GRUNDRÖRELSER OCH MOTORIK

Klass _____

Gång

Löpning

Fotavveckling

Hoppsasteg (diagonalmönster)

Tårna utåt

Takåsgång frmt-bkt

Slalomgång frmt-bkt

Höjdhopp över trolldnöre ca 4 cm delad sats

Längdhopp över dike ca 1 m delad sats

Rockring med springsteg

Hopprep med springsteg

Studsaboll

Hoppa på ett ben ca 7 m vä hö

Värma knän-diagonalmönster

Motsatt sida arm resp. ben lyfts ut till sidan

Hö hand på vä öra och vä hand på vä höft

Kasta fånga boll 5 ggr i följd

Balans fötterna ihop-fötterna på linje-se-blunda

Stå på ett ben i 10 sek vä+hö

Svikthopp ut och ihop armar+ ben

Växelhopp - diagonalmönster

Samtal 22 november 2006

Enligt forskningsetiska principer grundar sig samtalen på frivilligt deltagande där du när du vill kan backa ur och stoppa användandet av materialet.

Din identitet skyddas av fingerat namn, ort och skola. Alla nämnda personer i samtalen kommer dessutom att tilldelas fingerade namn.

Samtalen är indelad i tre större delar och jag beräknar att vi kommer hålla på i ca 60-90 minuter men det vore att föredra om vi kan vara flexibla om "tiden springer i väg" så att det kan finnas utrymme för ytterligare lite tid om så krävs. Önskemål om plats är ett ostört rum med möjlighet att stänga dörren och inte bli störda av telefoner eller personer. Gärna utan störande maskiner, buller eller andra ljud som försämrar ljudupptagning och inspelningsmöjligheterna.

Syftet med samtalet är att få en bild av din person under de senaste 30 åren som en erfaren gymnastik/idrottslärare och de metoder du har arbetat fram genom årens lopp för att kunna ge elever med balans och/eller motoriska svagheter stöd där merparten av de specialundervisade eleverna även uppvisar koncentrationssvårigheter, till viss mån med inlärningsproblematik som följd.

*Jag kommer be dig berätta om ditt liv före din idrottslärartid, din livshistoria.

*Jag kommer be dig berätta om dina yrkesverksamma år som idrottslärare sedan dina första år och fram tills i dag.

*Jag kommer be dig berätta var du står i dag, det aktuella arbetet du utför och hur dina tankar om framtiden ser ut för dig som person.

Jag, Liselott Aronsson, kommer att skriva ner och utföra analysen av de inspelade banden. Texterna av de nedskrivna banden kommer att återsändas till dig för godkännande och om tillstånd för att få ingå som referenser i mitt examensarbete, Lärarprogrammet, Karlstads Universitet 2006.

Utifrån detta samtal kommer jag, vid ett senare tillfälle, att fokusera ytterligare en samtal där vi bearbetar och diskuterar händelse, information eller episoder som jag finner extra intressanta eller som jag har mer funderingar kring. Det nya tillfället kommer att ske tidigast en vecka efter detta första möte. Under det andra mötet vore det också en fördel om jag skulle kunna få möjlighet att fotografera redskap och ev någon övningsituation.

mvh/ Liselott Aronsson